

СЛОВА ПРА ВЕТЭРАНАУ

ДВАЦЦАЦЬ ГАДОЎ ПОБАЧ

Кафедра нямецкай і французскай моў з'яўляецца адной з старэйшых у нашым універсітэце. На ёй прадае шмат выкладчыкаў, якія добра ведаюць свой прадмет, у дасканаласці авалодзілі методыкай выкладання замежных моў. У ліку лепшых выкладчыкаў кафедры па праву называюць імёны старых выкладчыкаў Альбіна Андрэеўны Бражускай, Галіна Іванаўны Гаўрылавай і Марыі Фёдараўны Рудзіцкай. Іх аўгядноўвае тое, што яны аддалі нашай ВНУ па дзвіцаць гадоў самаадданай працы.

Кожная з гэтых трох жанчын пачынала свой жыццёвэйшы працу ў шлях пасвіту, але рухала імі адно імкненне — як мага больш ведаць са мім і перадаваць гэтыя веды другім. А веданне замежных моў ўводзіць нас, як видома, у вельмі цікавы свет жыцця цэлага народа, дае магчымасць пазнаёміцца з творамі класікаў на іх роднай мове.

Альбіна Андрэеўна Бражуская закончыла ў 1951 годзе факультэт нямецкай мовы Мінскага дзяржаўнага педагогічнага інстытута. Затым некалькі гадоў працавала на наўгароднай засвете, а з 1961 года прадае на нашай кафедры. У 1965 годзе яна закончыла Вышэйшыя педагогічныя курсы па падрыхтоўцы высокаважливіковых выкладчыкаў ВНУ пры Ленінградскім універсітэце, а ў 1977 годзе наўчалася на курсах германістыкі пры Тэльцыгскім універсітэце ў ГДР.

Зарас Альбіна Андрэеўна прадае на гісторыка-філалагічным факультэце. І хоць гэта ўжо гучыць прывычна, але нельга не сказаць: аддае сябе Альбіна Андрэеўна работе без астатку, не складуе на часу, не сіл, умее знайсці падыход да кожнага студэнта, своечасова падказаць, парашыць. Многія выпускнікі ўспамінаюць Альбіну Андрэеўну з цеплынёй і ўдзячнасцю, нават звяртаюцца да яе з дапамогай. Вызначае яе і яшчэ адна вельмі прыемная

прыса — умение ладзіць з усімі у калектыве. Шматгадовыя іе адносіны на кафедре са многімі супрацоўнікамі набылі сардечнасць. У якісі загадчыцы секцый нямецкай мовы яна ахвотна дапамагае маладым пачынаючым выкладчыкам, шчодра дзеліцца з імі сваімі вопытамі, ведамі, цярпіліві распрацоўвае з кожнымі планы першых занятак.

Шмат увагі Альбіна Андрэеўна ўдзяляе вучбна-метадычнай і наўуковай работе. Яна падрыхтавала і ўкарыніла ў вучбныя працы многія вучбны-метадычныя распрацоўкі, склаў шэраг дапаможнікаў, лабараторных работ.

За гады работы ва ўніверсітэце Альбіна Андрэеўна апублікавала 13 наўукова-метадычных работ. Не стаць яна ў баку і ад грамадскага жыцця кафедры, была ініцыятарам многіх цікавых пачынанняў. Сведчаннем яе самаадданай працы з'яўляюцца многія ганаровыя граматы і падзялкі ад краінстваў.

Побач з Альбінай Андрэеўнай працуе Галіна Іванаўна Гаўрылава. Яна ў свой час зачыніла факультэт замежных моў Маскоўскага педагогічнага інстытута імя Н. К. Крупскай. Першыя крокі ў выкладчыцкай дзейнасці зрабіла ў адной са школ Маскоўскай вобласці, а з 1961 года прадае на нашай кафедры. Галіна Іванаўна добрасумленны і патрабавальны выкладчык, усе заняткі праходзіць на высокім ідэйным і метадычным узроўні, шмат увагі ўдзяляе самастойнай работе студэнтаў, наўчавае іх прыёмам, з дапамогай якіх можна хутка і ў дасканаласці авалодзіць замежнай мовай.

У 1979 годзе Галіна Іванаўна закончыла завочную аспірантуру пры Мінскім дзяржаўным педагогічным інстытуте замежных моў. Яна апублікавала пять артыкулаў па теме свайго даследавання, мае іншыя наўукова-метадычныя публікацыі.

Шмат гадоў запар Г. І. Гаўрылава — наўмысны член

прафсаюзнага бюро кафедры, прымае самы актыўны ўдзел ва ўсіх мерапрыемствах калектыву.

Зусім недавна, у маі 1981 года, мы адзначалі 50-годдзе з дня нараджэння і 20 гадоў педагогічнай дзейнасці ў нашай ВНУ старшага выкладчыка Марыі Фёдараўны Рудзіцкай. Яна закончыла Харкаўскі дзяржаўны ўніверсітэт, аддзяленне нямецкай мовы факультэта замежных моў. Пачынала свой шлях педагога Марыя Фёдараўна ў індустрыяльных тэхнікумах, затым працавала ў пензенскім політэхнічным інстытуце. У 1961 годзе праўша па конкурсу ў Гомельскі педагагічны інстытут імя В. П. Чкалава.

За гады працы ў Гомелі Марыя Фёдараўна перадала свае веды не аднаму пакаленію студэнтаў і выкладчыкаў, не адночынне чула яны слоў падзялкі. Багаты педагогічны вопыт, выдатнае веданне свайго прадмета, чалавечая дабрата і чуласць даўно прынеслі Марыі Фёдараўні павагу і аўтарытэт сярод калег і студэнтаў.

За час работы ва ўніверсітэце М. Ф. Рудзіцкая склаў аўтаматичны наўуковік і шэраг дапаможнікаў для студэнтаў эканамічнага факультэта і факультэта фізвыхавання.

І апошніяе, абы чым хочацца сказаць. Такі выдатны прыклад плеінага дасцягніцтва дапаможнікі адукацыі, выхавання на ўсіх слоў насељыцтва адукацыйных прыродаохуных тэндэнций у наш час не выклікае сумнення. Аднак шляхі ўкарарэння экалагічнай адукацыі, экалагічнага выхавання, хайды ў толькі студэнтаў вышэйшай школы, да гэтага ўздання чалавека на прыроду, неабходнасьць узмацнення ўсегалій экалагічнай адукацыі, выхавання на ўсіх слоў насељыцтва адукацыйных прыродаохуных тэндэнций у наш час не выклікае сумнення. Аднак шляхі ўкарарэння экалагічнай адукацыі, экалагічнага выхавання, хайды ў толькі студэнтаў вышэйшай школы, да гэтага часу не зусім ясны.

Л. ПАНОВА,
дактор
Н. ЖОСТКАЯ,
выкладчыца кафедры
нямецкай і французскай
моў.

НА ЗДЫМКУ (злева на
права): Г. І. Гаўрылава, А. Е.
Бражуская, М. Ф. Рудзіцкая.
Фота У. Чысціка.

Ахова прыроды ПРАБЛЕМЫ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА

Ужо некалькі гадоў у нашым універсітэце, як і ва ўсіх ВНУ краіны, уведзена курс «Ахова прыроды» на ўсіх факультэтах і аддзяленнях. Неабходнасць гэтага новаўзяўшасці наўчання ва ўмовах усе ўзрастаючага ўздання чалавека на прыроду, неабходнасць узмацнення ўсегалій экалагічнай адукацыі, выхавання на ўсіх слоў насељыцтва адукацыйных прыродаохуных тэндэнций у наш час не выклікае сумнення. Аднак шляхі ўкарарэння экалагічнай адукацыі, экалагічнага выхавання, хайды ў толькі студэнтаў вышэйшай школы, да гэтага часу не зусім ясны.

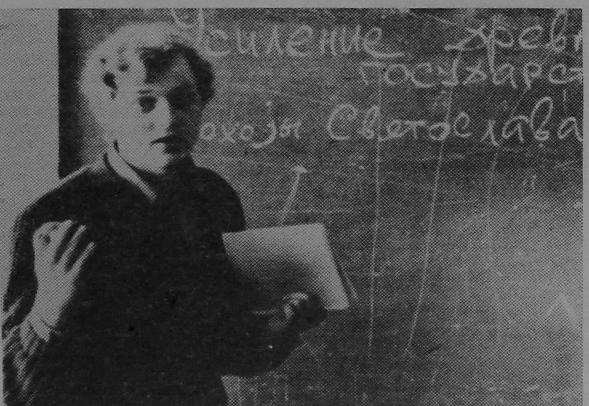
У пастаноўцы выкладання курса аховы прыроды ў вышэйшай школе зараз дакладна выдзеліся дзве супрацьлеглія тэндэнцыі. Некаторыя спецыялісты, і тыхія ямала, лічач, што атмалівым варыянтам выкладання аховы прыроды ёсць адукацыя, выхаванне на яе аснове адзінага базавага падручніка, які і павінен стаць асновай выкладання гэтай дысцыпліны. Другія бачаць магчымасць поспеху выкладання курса аховы прыроды, экалагічнага выхавання студэнтаў у стварэнні спецыяльнай праграмы гэтага курса, напісанай на яе аснове адзінага базавага падручніка, які і павінен стаць асновай выкладання гэтай дысцыпліны.

Другія бачаць магчымасць поспеху выкладання курса аховы прыроды, экалагічнага выхавання студэнтаў у стварэнні спецыяльнай праграмы гэтага курса, напісанай на яе аснове адзінага базавага падручніка, які і павінен стаць асновай выкладання гэтай дысцыпліны. Другія бачаць магчымасць поспеху выкладання курса аховы прыроды, экалагічнага выхавання студэнтаў у стварэнні спецыяльнай праграмы гэтага курса, напісанай на яе аснове адзінага базавага падручніка, які і павінен стаць асновай выкладання гэтай дысцыпліны. Другія бачаць магчымасць поспеху выкладання курса аховы прыроды, экалагічнага выхавання студэнтаў у стварэнні спецыяльнай праграмы гэтага курса, напісанай на яе аснове адзінага базавага падручніка, які і павінен стаць асновай выкладання гэтай дысцыпліны.

Мы глыбока перакананы ў тым, што для паспяховага экалагічнага выхавання студэнтаў курс «Ахова прыроды» павінен мець дакладна ажэсць праграму гэтага курса, напісанай на яго чытанні мы выдзелілі найбольш кваліфікаваныя спецыялісты, зачынілі іх да факультэтаў і спецыялінасцям. Зараз усе яны занятыя распрацоўкай новых, спецыяльных праграм з улікам спецыялізаціў факультэтаў. З мэтай узманення прыродаохурай накіраванасці кафедры Савет універсітэта прыняў рашэнне, абы перайменавані ў ўніверсітэту «Залогі і ахова прыроды». Абміркоўваецца пытанне аб магчымасці стварэння на базе універсітэта міжкузаўскай кафедры аховы прыроды. Усе гэта павінна аказацца станоўчае ўздеянне на выкладанне курса аховы прыроды, экалагічнага выхавання студэнтаў, але не толькі на універсітэце, а праз іх і школы, падпрыемствы, прыродаохуруюю работу не толькі на універсітэце, але і ў рэгіёне ў цэлым.

Б. САВІЦКІ,
загадчык кафедры заалогіі
і дарвінізму, старшыня
метадычнай камісіі біяла-
гічнага факультэта,
професар.

Практыка ВЫПРАБАВАННЕ НА САМАСТОЙНАСЦЬ

Наш фотакарэспандэнт У. Чысцік пабываў у школах горада, дзе праходзіць педагогічную практику піццурнікі гісторыка-філалагічнага факультэта ГДУ. Таціяну Торап, будучую выкладчыцу беларускай мовы і літаратуры (на верхнім здымку) ён зафатаграфаваў у час праверкі дамашніх заданняў вучніў. Урок гісторыі ў СШ № 16 вядзе Сяргей Ксянізоў. У гэтай жа школе праходзіць педагогічнік і ўчитель гісторыка-філалагічнага факультэта У. І. Ключынскага і Надзея Барычэўская (на ніжнім здымку).

Михаил ЛИЗАГУБ
студент 6-го курса
отделения русского языка
и литературы заочного
факультета.

Когда-то в детстве я писал стихи, и за мое пристрастие ребята «поэтам» безобидно нарекли, хоть называть так было рановато. Немало лет промялось с этих пор, читает сын стихи молодцевато. Но все же хочется, чтоб теперь меня поэтом звали как когда-то.

Помнишь, друг, давно
беспечно
тихой ночью при луне
мы коней гоняли к речке
и купались в тишине.
Соловей залетел трелью,
хорохотел в кустах сова...
Самой мягкой колыбелью
нам с тобой была трава...
Все проходил быстротечно.
Только вдруг приснится мне:
мы с тобою, друг сердечный,
в детство мчимся на коне.

Когда в печи горят твои
черновики,

когда все кажется
нелепейшим и глупым,
когда на две, едва
удавшихся строки
лежит бумага истерзанная
груда —
в глазах завистников тебе
привета нет...

Тогда и начинается поэт.
Когда же ты устал от суеты
и звездный дождь не ранит
больше сердце,
когда уже исполнены мечты
и ты любуешься на прощальные
твои приветы...
Тогда в тебе кончается поэт.

* * *

Кружится лист кленовый
на ветру.
осенний день сияет багрянцем
летом,
все залито прощально-ярким
светом...
А завтра вновь морозец
поутру.
И этот лист —
в том нет его вины —
других не хуже пестротою
цвета.
Сожгут его, быть может,
до рассвета
или сгнивать оставят
до весны.
Не все же по расцветке
подойдут
для украшенья скромного
жилища —
кому-то надо быть
и пепелищем...
Ведь все в гербарий разве
подойдут?

ПАД ВОСТРЫМ ВУГЛОМ

НЯДБАЙНАСЦЬ

Уже даўно ў пако 3-28
галоўнага корпуса, дзе раз-
мешчана кафедра экано-
мікі працы, дрэна зачыня-
юцца дверы. Справа ў та-
кой дробязной рэчы, як замон. Ен саслужыў сваю
службу і патрабаваў замены. З-за яго наспраўнасці
супрадаўнікам кафедры ча-
сто было цяжка зачыніць
дверы. Звярталіся за дапамо-
гай да каменданта галоў-
нага корпуса Е. А. Гарбу-
новай з просьбай замяніць
замок. Але ях у наяўнасці
не аказаўся. А пасля таго,
як з-за наспраўнисці труб сі-
стэмы ацяплення былі затоплены
асоўныя кабінеты і аў-
дыторыі галоўнага корпуса (у тых ліку і пако кафед-
ры), дзвірная каробка адвар-
валася ад сцен, і дверы
перакасіліся. Зачыніць іх
стала зусім немагчыма, і ў
апошні час кафедра застаец-

ца адкрытай. Любы жадаю-
чи можа прыйсці скіды і
«пазнайміцца» з наўуковымі
ідэямі яе супрадаўнікай.
Таму на дзвірах дадаўца
пакідаў панеру, на якой
дзела віжніца напісаны:
«Дверы апячатаны» або
«Асцярожна, уключана апа-
ратура».

Ціпер простай заменай
дзвірнага замка становішча
не выправіл. Патрэбы раз-
монт: пераклассіц сцену, по-
тому уж мяняць дверы і
замок. Але язібі гата па-
куль што няма каму. Як тлумачыць інжынер па
рамонту Г. С. Хільман, бу-
даўнікоў тэраса запрашча-
толькі з падраднай арганіза-
цыі рамонтна-будаўнічага
ўпраўлення № 1, з якой
універсітэт заключыў дага-
вор. Давядзенца нам, ма-
быць, яшчэ не адзін раз па-
кідаць на дзвірах кафедры

запіскі са строгімі і папера-
дальными надпісамі.

І яшчэ. Галоўны корпус —
эта, як гаворыцца, твар
навізэрства. Але нельга
сказаць, што тут належны
парадак, утульнасць і чыс-
цінка. У аўдыторыях, кабіне-
тах вельмі родка місцеца
падлога, у холе першага па-
верха не ўбачыць ніводнай
кветкі, ен амаль круглы год
застаўлены скрыні з но-
вой мэбллю. На цокальным
паверсе — звалка паламан-
ай мэблі з вузбічных аўды-
торый, беспарадак.

Ці не настая час, нарэш-
це, сур'ёзна адицесці да
выканання сваіх непасрэд-
ніх абавязкаў тым тавары-
шам, якія адказваюць за
парадак у галоўным корпусе? Каб часам дробязныя
пытаць аб замене дзвірно-
го замка не становіліся сур'ёзнай і невырашальнай
проблемай.

Э. ЛІЗАРАВА,
старшы наўуковы
супрадаўнік НДС.

ПРАПАНУЕ «КНІГА—ПОШТАЙ»

Магазін «Кніга — поштай» Паўночна-
Заходній кантормы «Акадэмніга» прапануе
вашай уваже наступныя кнігі:

Курдскі фальклор. У 2-х кнігах. М., «На-
ука», 1978.

Кніга 1. 507 с. 2 р. 90 к.
Кніга 2. 532 с. 3 р. 50 к.

Зборнік твораў вуснай народнай творчас-
ci kurda публікавана ў давних кнігах.
Тэксты выдаюцца на мове арыгінала. Усе
яны записаны складанікамі в вуснай
спевакоў і сказацеляў. Тэксты прадстаўле-
ны ў лацінскай графіцы і суправаджаюцца
падрабязным наўуковымі апаратамі — зве-
сткамі аб інфарматарах, каментарыямі,
указальнікамі, а песні — пояснимі записамі
мелодый.

Руская поўната: праўлемы этнографії і
фальклору. Л., «Наука», 1981, 270 с. 2 р.
Зборнік утрымлівае наступныя арты-
кулы:

«Гомельскі ўніверсітэт» — орган парткома, ректората, месткома, комітета ЛКСМБ і профкома Гомельскага
государственнага ўніверсітета (на беларускім языку). Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітата БССР
на спраўах выдавецтваў, паліграфіі і кнігнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 2 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.

ДА ЎАГІ КУРАТАРАЎ І ПАЛІТІНФАРМАТАРАЎ!

Прапануеца ў кастрычніку прападобні сярод студэн-
таў палітычных інфармацый і гутаркі на наступныя
тэмы:

I. ПЫТАННІ

1. Гадавое заданне — к сал-
ту Валікага Кастрычніка (аб
партычнымі і палітычнымі пра-
цоўнымі) калектываў, удзель-
нікамі спаборніцтва, падстры-
мушчыкамі пасынкі маскічнай і
ленинградскай дзяржармады вы-
канані заданіі 1981 года).

Матэрыял публікава газета

«Звяза».

2. Правы і абавязкі непа-
дзельнага (аб шырокіх правах
і славодах савецкіх грамадзян,
абвешчаных і гарантаваных
Канстытуцыяй СССР) аб часо-
кай адказнасці каманды члена
грамадзянскага відання гра-
мадзянскіх абавязак, добра-
сумленне выкананне свайго
аваўтарства перад народам і дзяр-
жавай.

Матэрыял публікава ў часопісе «Агітатор», № 17
за 1981 г.

3. Высокое прызванне хле-
барода (Да Усесоюзнага дня
работніка сельскай гаспадар-
кі — 11 кастрычніка).

Матэрыял публікава газета

«Советская Беларуссия».

III. ПЫТАННІ

Матэрыял публікава «Сель-
ская газета».

II. ПЫТАННІ

ЭКАНОМІЧНАГА ЖЫЦІЦА

4. Якасці прадукцыі — іло-
пат агульні (аб актыўным
удзеле працоўных у барацьбе
за безефектныя выпускі пра-
дукцыі і здатні ў першага
паказу, за наўгарыбію, дасто-
ўдзельнай вагі) і наўгарыбію
вышэйшай катэгорыі якасці).

5. Паскорыны тэмы будаўні-
чамантанскіх работ: своечас-
ца ў часопісе «Дзяяцельнікі»
аб чынніці (аб мабілізацыі калек-
тыўнікаў будаўнікі і зачын-
чыць усе сілі і сродкі на свое-
часовіе і якансое заявяршэнне
работ на пускавых будоўлях,
безумоўнае выкананне гадавай
праграмы капітальнага будаў-
ніцтва).

Матэрыял публікава газета

«Советская Беларуссия».

IV. ПЫТАННІ

МИЖНАРОДНАГА ЖЫЦІЦА

8. Барацьба за ліквідацію

ваенных пагрозы, спыненне

гонікі «Узбраені».

Савецкай дзяржавы.

У гутарках кіраваца пав-
одзінкамі дзяяцэда П. I.

Врэзінэра на XXVI з'ездзе

КПСС, яго прамовай на XVI

з'ездзе Кампарты Чэхаслав-
акі, выступленнем А. А.

Грамыкі на XXXV сесіі Ге-
неральнай Асамбліі ААН.

9. Палітыка, асуђаная на

праў (аб масавым руху пра-
тесту міралюстровіслі пла-
нэтэ супраць авантурystичнай

мілітарыстычнай палітыкі аме-
рыканскай імперыі).

Матэрыял публікава газета

«Звяза».

ГЭТА ЦІКАВА

НАВІГАЦІЯ У СВЕЦЕ ЖЫВЁЛ

Сібірскага ката адvezлі на

дачу за 65 кіламетраў ад го-
рада і пакінул там. Праз

трыдзең «падарожнік» вар-
нусіў у гарадскую кватру.

Такія выпадкі не рэдкісць.

Вучоны адрносяць іх да так
званих з явы хомінгу (вар-
тания дамоў). Кошкі, саба-
кі, коні віяліся дамоў, пе-
раадольваючы перашкоды,
якія наўрад ці пераадоле
чатаўкі ў такай жа сітуацыі.

Як жа ёсё-такі арыентуецца
да машамія жывёла ў не-
знатыя мясцовасці?

Розуму, падобнага чалавечаму, у кошак няма. Затое ў

іх больш дасканалы слыхі

і калі чалавек успрым-
мае акаіючы свет у першую

чаргу дзяякуючы эзраку, то

кошкі могуць успрыміць яго

на аснове гукаў і пахаў і

лёгкага арментавання ў цэнтры.

Каты ката адvezлі ў цягні-
ку ў неіздомныя яму кірун-
ку, то ён змог знайсці дарогу

назад, напрыклад, па змене

пахаў паветра. Летам у ваг-
оне вонкі адчынены. Але

так можна толькі меркаваць.

Такія вонкі ёхто із заста-
гаўшыхся не праводзіць.

Здолнасць да арыентацыі

у вышэйшых жывёл крэц-
ца не толькі ў іласцічных пя-
ціц пачынчыца.

Ва ўнутраным

вуху заходацца так званы

«лабірінты рэзонтар». У

пачатку XX стагоддзя вую-
чыя лічылі, што гэта орган

палацэння цела ў прасторы

і ў прыватнасці, раўнавагі.

Падобна вонкі ён можа вы-
значаць напрамак руху і тое,

як размешчаны на вакольныя

працаваніяў.

Такія пачынчыцы нават

ніяма ўнікальнасці.

Дарагая пахаў

і пахаў